

синів Гюсса грають у газову камеру або роздивляються зуби померлого. Режисер використовує повний спектр асоціацій, що показують характер персонажів та те, настільки Голокост став для них буденним.

3. Конформізм зла. Глядач немов слідує за діями героїв, проходячи певний відрізок шляху вбивці. Дж. Глейзер дає можливість відчути себе поряд з незручним персонажем, який коїть свідоме зло. Цинічні головні дійові особи сприймають смерть як самоствердження, матеріальне збагачення. Гюсси приміряють речі убитих, ігнорують крики в'язнів концтабору, постріли. І саме на цих моментах глядач має змогу спроекувати на себе пережитий досвід головного героя.

4. Утопія. Дж. Глейзер презентує образ зразкової нацистської родини для створення особливої атмосфери фільму. Глядач має зосередитися на лейтмотиви стрічки — ідеології, яка проявляється повсюди. Світ Третього Райху був таким же ідеальним, як і будинок Гюссів, побудований поряд з місцями злочинів. Ідея безкарності руйнується, як і життя сім'ї.

«Зона інтересу» — фільм, де режисер пропонує поглянути на Голокост, як загальнолюдську катастрофу, яка не втрачає свого значення і сьогодні. Для українського глядача ця стрічка особливо цінна, оскільки дотична до подій сучасного воєнного часу.

Уважаємо, що кінематографічний простір дозволяє розширити змісти Голокосту за допомогою цілої низки візуальних способів представлення трагедії з різних сторін. Однак питання етичності зображення події через кіно залишається відкритим.

М. Демиденко

ІСТОРИЧНЕ КІНО ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (КОНСТРУЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ПОВСЯКДЕННЯ)

М. Demydenko

HISTORICAL CINEMA AS A FACTOR IN THE FORMATION OF NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY (CONSTRUCTING SOCIO-CULTURAL EVERYDAY LIFE)

Історичний жанр у кінематографі не є просто розвагою, а виступає потужним інструментом соціально-культурної комунікації, впливаючи на формування національної ідентичності та колективної пам'яті. Він дозволяє глядачам виробити у власній свідомості серйозне ставлення до минулого, занурюючи їх у контекст історичних епох через візуальну та наративну структуру фільму, створюючи унікальний діалог між минулим і сучасністю.

Ця обставина спроможна розпочати плідну дискусію з питання про роль і значення історичного кіно в національно-культурному контексті, акцентуючи на його здатності конструювати соціально-культурне повсякдення. Через аналіз жанрової регламентації та репрезентативність історичних наративів розглянемо, яким чином історичне кіно відображає та формує культурно-історичну ідентичність, використовуючи приклади з різних кінематографічних культур.

Історичне кіно відіграє вирішальну роль у культурному та соціальному контекстах, будучи мостом між минулим та сучасністю і впливаючи на формування національної ідентичності. Зокрема, дослідники Данієль Білтерейст та Філіп Мерс розглядають історичне кіно через призму «історичної кінематографічної культури»,

підкреслюючи його здатність відображати та формувати колективні уявлення про минуле. Цей жанр дозволяє глядачам осмислити або переосмислити історичне минуле, використовуючи візуальну та наративну мову кіно для створення багатогранного образу історичних подій та персонажів.

Британські «фільми спадщини», як, наприклад, кінострічки Джеймса Айворі «Кімната з краєвидом» чи «Говардс Енд», ілюструють, яким чином історичний жанр може відігравати важливу роль у вираженні національних цінностей та ідентичності. Ці фільми використовують історичний контекст та костюми для розповіді про минуле, акцентуючи на значенні історії у формуванні сучасної самосвідомості.

Німецький «Heimatfilm» підкреслює інший аспект історичного кіно — зображення регіональної ідентичності та відновлення післявоєнної Німеччини через призму сільського життя й традицій. Такі фільми не лише відтворюють історичні реалії, а й висвітлюють пошуки національної ідентичності, використовуючи місцевість як ключовий елемент сюжету. Ці приклади демонструють, яким чином історичне кіно може слугувати засобом культурної рефлексії та самовираження, надаючи унікальну можливість для переосмислення й інтерпретації минулого в контексті сучасних цінностей та уявлень.

В іспанському та італійському кінематографі історичне кіно також відіграє ключову роль у дослідженні та представленні історичної спадщини, міфології та колективної пам'яті. Ці кінематографічні традиції використовують історичний жанр не тільки для розповіді про минуле, але й як засіб переосмислення національної історії в контексті сучасних соціально-політичних реалій. Через історичні наративи та образи кіно дозволяє глядачам взаємодіяти з минулим, відкриваючи нові перспективи на відомі події та фігури.

Загалом історичне кіно є важливим інструментом для дослідження та висвітлення культурної, соціальної та історичної ідентичності нації. Через свою здатність відтворювати й інтерпретувати минуле, історичне кіно сприяє формуванню колективної пам'яті, виховує глядацьку аудиторію та впливає на суспільні уявлення про історичну правду й ідентичність. Використовуючи різноманітні наративи та візуальні засоби, історичне кіно відкриває простір для діалогу між минулим і сучасністю, дозволяючи глядачам переосмислити історичне минуле та його значення для сучасної культурної самосвідомості.

Значущість історичного кіно доцільно розцінювати не лише з позицій кіножанру, але й як важливий засіб культурної комунікації та ідентифікації. Воно надає змогу не просто зануритися у минуле, але й переосмислити його на значно глибших засадах, відкриваючи нові перспективи для розуміння сучасності через різноманітні наративів і візуальних стилів. Історичний жанр в кіно сприяє формуванню національної ідентичності, водночас надаючи можливість для критичного осмислення історичних подій і видатних постатей.

Таким чином, історичне кіно виступає не просто дзеркалом минулого, але й є важливим соціокультурним інструментом формування бачення майбутнього, виховуючи покоління глядачів з глибоким розумінням їхньої культурної спадщини та історії.